

Sygn. akt II Ca 716/14

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2014 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny - Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Elżbieta Żak (sprawozdawca)

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Iwona Tchórzewska

Sędzia Sądu Rejonowego Katarzyna Makarzec ( del.)

Protokolant Sekretarz sądowy Katarzyna Gustaw

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2014 roku w Lublinie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. Z.

przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Łukowie

z dnia 30 maja 2014 roku, sygn. akt I C 357/13

uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie przed Sądem pierwszej instancji w zakresie rozprawy z dnia 30 maja 2014 roku i przekazuje sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi orzeczenie o kosztach postępowania odwoławczego.

Sygn. akt II Ca 716/14

## UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 21 sierpnia 2013 roku powódka A. Z. domagała się od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej zasądzenia kwoty 7 000 zł tytułem naprawienia szkody wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 3 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu.

W odpowiedzi na pozew pozwana, nie kwestionując swojej odpowiedzialności, nie uznawała powództwa i wносиła o jego oddalenie, podnosząc że wyplacona powódce w postępowaniu likwidacyjnym kwota wyczerpała jej roszczenie.

Sąd Rejonowy w Łukowie wyrokiem z dnia 30 maja 2014 roku:

zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki A. Z. kwotę 7 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 3 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 2565, 40 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (k. 80).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana świadczyła ochronę ubezpieczeniową z tytułu odpowiedzialności cywilnej posiadaczowi samochodu, który spowodował kolizję z samochodem powódki. W wyniku kolizji samochód A. Z. uległ uszkodzeniu. Powódka zgłosiła szkodę pozwanej w dniu 2 marca 2013 r. Pozwana w postępowaniu likwidacyjnym ustaliła koszty naprawy samochodu na 20 284, 74 zł brutto i wypłaciła powyższą kwotę powódce.

Powódka, uznając wypłaconą kwotę za niską, odwołała się od decyzji, żądając łącznej kwoty 40 388 zł. brutto. W wyniku odwołania pozwana przyznała powódce dodatkowo jedynie koszty holowania. Wobec czego łączna, ostateczna kwota wypłacona powódce wyniosła 21 969, 84 zł. brutto.

W toku procesu kwotę celowych i ekonomicznie uzasadnionych kosztów naprawy uszkodzonego samochodu powódki, z uwzględnieniem technologii naprawy oraz względów bezpieczeństwa, oszacowano na 28 496, 18 zł.

Sąd Rejonowy podniósł, że zasada odpowiedzialności pozwanej w niniejszej sprawie była bezsporna. Przedmiotem sporu była jedynie wysokość szkody, której doznała powódka. Kwestionowała ona ustaloną przez pozwaną w postępowaniu likwidacyjnym kwotę odszkodowania. Powódka podniosła, że pozwana zaniżyła stawkę roboczogodziny za prace blacharskie i lakiernicze, przyjmując ją na poziomie 60 zł, podczas gdy na terenie Ł. i jego okolic tymczasowa stawka wynosi 100 zł netto. Zaniżyła wartość materiałów lakierniczych o 33 %. Nie uwzględniła w kalkulacji kosztów naprawy samochodu wielu tzw. elementów jednorazowego użycia wymaganych przez technologie. Nie uwzględniła pełnego rozbrojenia pojazdu niezbędnego do prawidłowej jego naprawy. Wysokość szkody Sąd ustalił na podstawie dowodu z opinii biegłego M. P..

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za zasadne.

Odpowiedzialność posiadacza pojazdu mechanicznego za szkody związane z jego ruchem jest odpowiedzialnością opartą na zasadzie ryzyka (art. 435 w zw. z art. 436 § 1 k.c.). Jednakże zasada ta jest wyłączona w przypadku, gdy szkoda wynika na skutek zderzenia się pojazdów. Wówczas odpowiedzialność odszkodowawcza kształtuje się pomiędzy uczestnikami wypadku na zasadach ogólnych (art. 436 § 2 zd. 1 k.c.). Oznacza to, że reguły odpowiedzialności odszkodowawczej wyznacza wówczas przepis art. 415 k.c. Stanowi on, iż kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. W granicach odpowiedzialności sprawcy szkody odpowiada ubezpieczyciel, który świadczył posiadaczowi ochronę ubezpieczeniową na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.

Pozwana podnosiła, iż zakres jej obowiązku odszkodowawczego powinien być ograniczony do zwrotu kosztów faktycznie poniesionych przez powódkę, która we własnym zakresie dokonała naprawy uszkodzonego pojazdu. Jej zdaniem w takim wypadku powódka nie mogła domagać się zapłaty sumy odpowiadającej hipotetycznym kosztom naprawy.

Sąd Rejonowy podzielił stanowisko pozwanej, co do tego, że naprawienie szkody nie może prowadzić do wzbogacenia uprawnionego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 19 grudnia 1997 r., sygn. akt II CKN 534/97, opubl. w LEX nr 1102252). Zauważył jednak, iż żądanie powódki nie opiera się na hipotetycznych wyliczeniach, a zostało wykazane w toku procesu wywołaną w sprawie opinią biegłego rzeczoznawcy z zakresu mechatroniki samochodowej, który opiniował w przedmiocie celowych i ekonomicznie uzasadnionych kosztów naprawy samochodu powódki. Szkada powódki wynikała ze zdarzenia wyniosła 28 496, 18 zł. Taką kwotę należało ponieść, aby pojazd powódki powrócił do stanu sprzed wypadku.

Sąd Rejonowy podniósł, że wprawdzie wartość kosztów naprawy ustalona przez biegłego jest wyższa niż żądana przez powódkę w procesie kwota (wraz z kwotą wypłaconą w postępowaniu likwidacyjnym), to jednak ze względu na treść przepisu art. 321 § 1 k.p.c. i wyraźne stanowisko pełnomocnika powódki (k. 79), brak jest podstaw do zasądzenia faktycznej różnicy.

Uzasadniając rozstrzygnięcie w przedmiocie odsetek Sąd Rejonowy stwierdził, że pozwana swoje świadczenie powinna była spełnić w ciągu 30 dni od daty zgłoszenia szkody (art. 14 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych – Dz. U. z 2013 r., poz. 392, j.t. z późn. zm.), dlatego skoro szkodę zgłoszono jej 2 marca 2013 r., to 30 - dniowy termin upłynął 2 kwietnia 2013 r. Roszczenie stało się wymagalne następnego dnia i od tej daty, na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. Sąd Rejonowy zasądził odsetki ustawowe.

Uzasadniając rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu Sąd Rejonowy podniósł, że skoro pozwana przegrała proces, stąd też stosownie do zasady odpowiedzialności za jego wynik (art. 98 § 1 k.p.c.) obowiązana jest zwrócić powódce koszty, na które składają się: opłata sądowa od pozwu w wysokości 350 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, wynagrodzenie biegłego w wysokości 998, 40 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 1 200 zł (k.86-87).

\*

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wniosła pozwana, zaskarżając ten wyrok w całości.

Pozwana zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi:

1. naruszenie przepisów postępowania, tj.:

a) art. 214§ 1 k.p.c. w zw. z art. 149§ 2 k.p.c. oraz art. 133§3 k.p.c. poprzez przeprowadzenie rozprawy w dniu 30 maja 2014 roku, podczas gdy istniały ustawowe przesłanki do jej odroczenia, ale bowiem pełnomocnik pozwanej nie został skutecznie powiadomiony o jej terminie – zawiadomienie wraz z opinią biegłego z dnia 18 kwietnia 2014 roku zostały doręczone pełnomocnikowi pozwanej w dniu 2 czerwca 2014 roku, tym samym na rozprawie w dniu 30 maja 2014 roku, brak było informacji zwrotnej potwierdzającej skuteczne zawiadomienie pełnomocnika pozwanej,

2) art. 224§ 1 k.p.c., art. 210 k.p.c. , art. 207 k.p.c. w zw. z art.299 k.p.c. oraz art. 278§ 1 k.p.c. poprzez:

a. zamknięcie rozprawy bez udzielenia głosu pozwanej i uniemożliwienie zgłoszenia dalszych wniosków dowodowych, zmierzających do podważenia treści opinii biegłego sądowego z dnia 18 kwietnia 2014 roku,

b. zamknięcie rozprawy, pomimo nieprzeprowadzenia dowodu z zeznań strony powodowej w trybie art. 299 k.p.c., mającego na celu ustalenie czy powódka naprawiła uszkodzony podczas zdarzenia szkodowego pojazd oraz czy pozostawała w dniu wydania wyroku jego właścicielką,

c. uniemożliwienie stronie pozwanej zapoznanie się z treścią, będącą podstawą rozstrzygnięcia sprawy, opinii biegłego sądowego z dnia 18 kwietnia 2014 roku oraz wniesienia uzasadnionych do niej zastrzeżeń,

które to naruszenia pozbawiły stronę pozwana możliwości obrony swoich praw w istotnej części postępowania a zatem skutkują nieważnością postępowania w tym zakresie zgodnie z art. 379 pkt 5 k.p.c.

3. naruszenie art. 233§1 k.p.c., art. 278§1 k.p.c. w zw. z art. 316 k.p.c. poprzez błędne ustalenie wysokości szkody w oparciu o opinie biegłego z dnia 18 kwietnia 2014 roku, podczas gdy:

a. biegły w kalkulacji naprawy wadliwie uwzględnił wymianę wykładziny zderzaka przedniego, równolegle kwalifikując ten element do naprawy, a tym samym niezasadnie zawyżając jej wysokość poprzez dublowanie czynności zmierzających do przywrócenia stanu poprzedniego w zakresie tegoż elementu,

b. biegły w kalkulacji naprawy nie uwzględnił optymalizacji części zamiennych w zakresie szyby czołowej, co również prowadzi do zawyżenia wysokości szkody,

c. z treści opinii wynika, że biegły nie miał możliwości dokonania oględzin pojazdu, a zatem uzasadnionym jest przypuszczenie, że przedmiotowy pojazd nie był własnością powódki w dniu orzekania.

Mając na uwadze powyższe zarzuty apelująca wносиła o uchylenie zaskarżonego wyroku, zniesienie postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania odwoławczego w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych, a w przypadku przyjęcia, iż naruszenie przepisów postępowania podniesionych powyżej nie prowadzi do nieważności postępowania, wносиła o:

1. dopuszczeni dowodu z uzupełniającej opinii biegłego sądowego, mającego na celu wyjaśnienie podnoszonych przez pozwaną zastrzeżeń;
2. dopuszczenie dowodu z zeznań powódki w charakterze strony w trybie art. 299 k.p.c. w zw. z art. 302 k.p.c. na okoliczność ustalenia czy powódka naprawiła we własnym zakresie uszkodzony pojazd bądź zbyła go przed datą zapadnięcia wyroku w pierwszej instancji,
2. zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości,
3. zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych (k.96-99).

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik powódki wnosił o: oddalenie apelacji pozwanej i zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych (k.108-109).

#### **Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Apelacja pozwanej jest zasadna, gdyż trafny jest podniesiony w niej zarzut nieważności postępowania, a co za tym idzie konieczne stało się uchylenie zaskarżonego wyroku, zniesienie postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania (art. 386 § 2 k.p.c.).

Czyni to zbytecznym i przedwczesnym odnoszenie się przez Sąd Odwoławczy do pozostałych zarzutów apelacji.

Wskazać należy, że w sprawie niniejszej Sąd Rejonowy nie posiadając dowodu doręczenia zawiadomienia o terminie rozprawy oraz dowodu doręczenia odpisu opinii biegłego dla pozwanej, nie odroczył rozpoznania sprawy zgodnie z art. 214 § 1 k.p.c.

Pomimo braku w aktach sprawy informacji, dowodu doręczenia stronie pozwanej zawiadomienia o terminie rozprawy Sąd Rejonowy nie odnotował tego faktu w protokole rozprawy z dnia 30 maja 2014 roku. Natomiast bezpodstawnie stwierdził: „powiadomieni” odnosząc to stwierdzenie do strony pozwanej (k.79). W tym samym dniu Sąd zamknął rozprawę i ogłosił zaskarżony wyrok.

Zgodnie z art. 214 § 1 k.p.c. sąd w sytuacji jaka zdarzyła się w dniu 30 maja 2014 roku ( brak dowodu doręczenia ) był zobowiązany rozprawę odroczyć.

Jako gołosłowne należy potraktować twierdzenia powódki, zawarte w odpowiedzi na apelację, że przesyłka dla pozwanej była awizowana w dniu 15 maja 2014 roku, co oznacza zdaniem powódki, że Sąd miał podstawy do skorzystania z instytucji tzw. doręczenia zastępczego, bowiem gdyby skarżący odebrał przesyłkę nawet w ostatnim dniu awizo, tj. 29 maja 2014 roku, to mógł stawić się na rozprawę w dniu następnym i wnieść o odroczenie rozprawy.

Tymczasem jak wynika z akt sprawy Przewodniczący zarządził w dniu 13 maja 2014 roku, aby zawiadomić pełnomocników stron o terminie rozprawy wyznaczonej na dzień 30 maja 2014 roku oraz doręczenie odpisu opinii biegłego. Zawiadomienie zostało wysłane pełnomocnikom stron w dniu następnym (k.74). Pierwsze „awizo” przesyłki

adresowanej do pełnomocnika pozwanej miało miejsce w dniu 19 maja 2014 roku. Przesyłkę pełnomocnik pozwanej odebrał w dniu 2 czerwca 2014 roku ( k.117), czyli trzeciego dnia po zamknięciu rozprawy i ogłoszeniu orzeczenia. Natomiast zgodnie z art. 149§ 2 zd. 3-4 k.p.c. wezwanie powinno być doręczone co najmniej na tydzień przed posiedzeniem. W wypadkach pilnych termin ten może być skrócony do trzech dni.

W tych okolicznościach należy uznać, że uchybienie przez Sąd Rejonowy wskazanym wyżej przepisom k.p.c. było równoznaczne z pozbawieniem strony pozwanej możliwości obrony swych praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.), co stanowi przyczyną nieważności postępowania i skutkuje koniecznością zniesienia postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością, tj. w zakresie poczynając od rozprawy z dnia 30 maja 2014 roku.

Sąd Rejonowy nie zawiadamiając prawidłowo pełnomocnika pozwanej o terminie rozprawy i nie doręczając mu przed rozprawą odpisu opinii biegłego sądowego, uniemożliwił stronie pozwanej udział w rozprawie. Uchybienie to nie mogło być konwalidowane w toku dalszego procesu przed Sądem Rejonowym, gdyż po zamknięciu tej rozprawy zapadł wyrok niekorzystny dla pozwanej. Niewątpliwie w ten sposób strona pozwana nie miała możliwości udziału w istotnej części postępowania i pozbawienie jej możliwości obrony swych praw należy uznać za obiektywnie istniejące.

Z tych względów konieczne było uchylenie zaskarżonego wyroku w części i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, przy czym rozpoznając sprawę ponownie Sąd Rejonowy rozstrzygnie o również o zgłoszonych w apelacji wnioskach dowodowych (między innymi o przesłuchanie powódki, a w przypadku rozstrzygnięcia pozytywnego przeprowadzi ten dowód) i na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego oceni zasadność powództwa. Sąd Rejonowy będzie przy tym czuwał, aby doręczenia pełnomocnikom stron były dokonywane prawidłowo i w orzeczeniu kończącym postępowanie rozstrzygnie również o kosztach instancji odwoławczej (art. 108 § 2 k.p.c.).

Z tych względów i na podstawie wyżej powołanych przepisów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.